

ชุดกิจกรรมตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5E วิชาพิสิกส์ 3

เรื่อง สมบัติเชิงกลของของเหลว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชุดกิจกรรมที่ 1

เรื่อง ความหนาแน่นและความดัน

ชื่อ .....
ชั้น ..... เลขที่ .....

โดย นางสาวนานุช ดุจานุทัศน์ ครูชำนาญการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

โรงเรียนสุริวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

คำนำ

การใช้ชุดกิจกรรมตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5E วิชาพิสิกส์3 เรื่อง สมบัติเชิงกล ของของใกล้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนสร้างขึ้น เพื่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหา ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การสังเกต การทดลอง การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุป โดยชุดกิจกรรมนี้ สร้างขึ้นตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5E เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่ม นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ มีกิจกรรมเดี่ยวใช้ทดสอบความรู้ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหา ซึ่งมีการแสดงตัวอย่าง ที่มีขั้นตอนอย่างละเอียดให้ผู้เรียนสามารถศึกษาวิธีการแก้โจทย์ปัญหาได้

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดกิจกรรมตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5E วิชาพิสิกส์ 3 เรื่อง สมบัติเชิงกลของของใกล้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นี้ จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียน และครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนวิชาพิสิกส์ โดยการเรียนตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5E และชุดกิจกรรม

ธนานุช ดุจานุทัศน์
ครุชานาณุการ

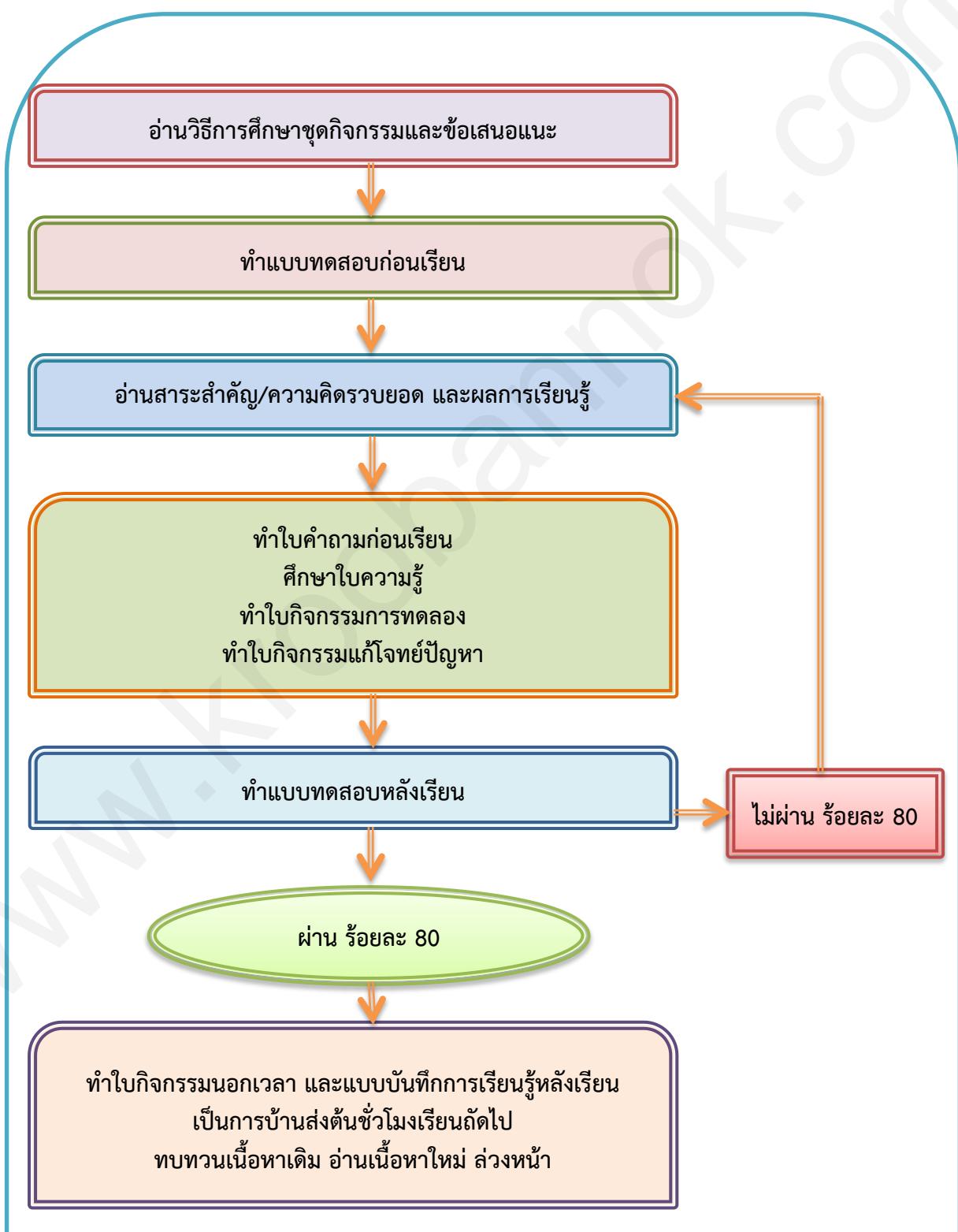

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	1
สารบัญ.....	2
ชุดกิจกรรม.....	
วิธีการศึกษาชุดกิจกรรม	3
ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน	4
สาระสำคัญ / จุดประสงค์การเรียนรู้	9
กิจกรรมการเรียนรู้	10
แนวเฉลย	32
เอกสารอ้างอิง	53

วิธีการศึกษาชุดกิจกรรม สำหรับนักเรียน

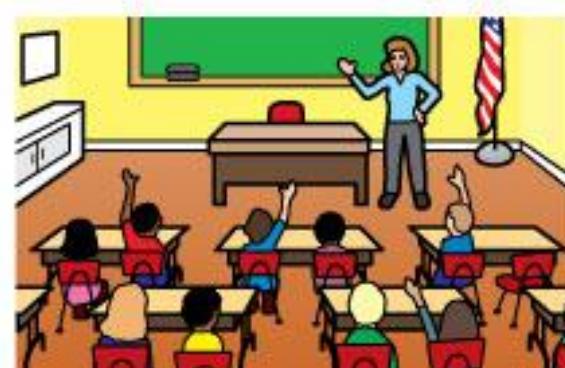

ข้อเสนอแนะในการศึกษาชุดกิจกรรม¹ สำหรับนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

1. นักเรียนจะต้องตั้งใจศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ พร้อมฟังคำแนะนำนำของครู
2. นักเรียนควรทำกิจกรรมต่างๆ ในชุดกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ
3. นักเรียนควรเป็นผู้รู้จักสังเกต เก็บรวมรวมข้อมูล วิเคราะห์ สรุปข้อมูล
4. นักเรียนควรสามารถศึกษาจากตัวอย่าง รู้จักศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง จะส่งผลให้นักเรียนได้รับได้ความรู้ที่หลากหลาย และยังสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และความสามารถนี้จะส่งผลให้นักเรียนรู้จักหาความรู้ เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่นักเรียนพบเจอนในชีวิต สามารถดำเนินการในสังคมได้อย่างมีความสุข
5. นักเรียนที่เก่งควรช่วยสอนเพื่อนที่อ่อนกว่าเนื่องจากมีการประเมินผลคะแนนรวม เป็นกลุ่ม เพื่อเป็นความสำเร็จของกลุ่ม นักเรียนที่เรียนอ่อนควรตั้งใจเรียนมากขึ้น หากผลคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ จะส่งผลต่อคะแนนรวมของทั้งกลุ่ม โดยการ การอ่านหนังสือ ศึกษาจากอินเตอร์เน็ต และปรึกษาเพื่อนที่มีความรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง ความหนาแน่นและความดัน

คำชี้แจง

- ข้อสอบเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 10 ข้อ
- ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วกาเครื่องหมายกากรบท (x) ลงในช่องกระดาษคำตอบที่ต้องการ

ตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ
	A	B	C	D	E
0		X			

- ถ้านักเรียนเปลี่ยนคำตอบให้ขึ้นเดินทับตัวเดิมแล้วเลือกคำตอบใหม่ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ
	A	B	C	D	E
0		X		X	

- ให้นักเรียนเริ่มทำข้อสอบเมื่อครุผู้คุมสอบอนุญาตเท่านั้น
- เมื่อมีข้อสงสัยใดๆ ก็ได้ข้อสอบให้นักเรียนถามครุผู้คุมสอบเท่านั้น
- เวลาในการทำข้อสอบ 15 นาที

1. ข้อใด กล่าว ผิด

- ก. ของไหล (Fluid) ของไหลจะมีรูปร่างไม่คงตัวและสามารถไหลได้
- ข. การไหลเป็นการที่ไม่เกิดขึ้นในสารเคลื่อนผ่านกันไปโดยไม่มีขีดจำกัด
- ค. ของไหลได้แก่ แก๊ส (Gas) และของเหลว (liquid)
- ง. ของไหล (Fluid) มีปริมาตรเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาตรของภาชนะที่บรรจุ

2. ข้อใด กล่าว ถูกต้อง

- ก. ความหนาแน่นของวัตถุใด คือมวลต่อหนึ่งหน่วยปริมาตรของน้ำ
- ข. ความหนาแน่นสัมพัทธ์คือความหนาแน่นของสารเทียบกับความหนาแน่นของน้ำที่ 4°C
- ค. ความหนาแน่น ในระบบ S.I. จะมีหน่วยเป็น กรัม/ลูกบาศก์เซนติเมตร
- ง. ความหนาแน่น เป็นปริมาณเวกเตอร์ (Vector)

3. จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ข้อใด กล่าว ถูกต้อง

- 1. ความดันหมายถึง แรงหรือน้ำหนักที่กระทำตั้งจากลงบนพื้นที่หนึ่งตารางหน่วย
- 2. ณ ตำแหน่งใดๆ ในของเหลว แรงดันของของเหลวมีทุกทิศทางรอบตำแหน่งนั้น
- 3. ของเหลวที่อยู่ติดกับภาชนะจะส่งแรงดันออกในทิศตั้งฉากกับผิวภาชนะที่ของเหลว

นั้นสัมผัสถูญ

- ก. ข้อ 1 , 2 และ 3
- ข. ข้อ 1 , 3
- ค. ข้อ 2 , 3
- ง. ข้อ 1, 2

4. วัตถุทรงลูกบาศก์มีมวล 2 กิโลกรัม มีปริมาตร 0.5 ลูกบาศก์เมตร วัตถุนี้มีความหนาแน่น เท่าใด

- ก. 40 g/cm^3
- ข. 4 kg/m^3
- ค. 1 kg/m^3
- ง. 0.125 g/cm^3

5. ชั้งหนัก 40,000 นิวตัน ยืนบนขาเดียวซึ่งมีพื้นที่หน้า 10^{-1} ตารางเมตร จงหาว่า ความดัน ที่ชั้งกระทำกับพื้นเป็นเท่าไร

- ก. $4,000 \text{ N/m}^2$
- ข. $400,000 \text{ N/m}^2$
- ค. $4,000,000 \text{ N/m}^2$
- ง. $40,000,000 \text{ N/m}^2$

6. น้ำหนักมวล 1 กิโลกรัม ใส่ในถุงพลาสติกปิดอย่างดี เมื่อนำไปใส่ช่องแข็งแข็งจนกลایเป็นน้ำแข็ง ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. น้ำแข็งมีมวลเพิ่มขึ้น
- ข. น้ำแข็งมีมวลน้อยลง
- ค. น้ำแข็งมีปริมาตรเท่าเดิม
- ง. น้ำแข็งมีปริมาตรมากขึ้น

7. ลูกเต๋า มีด้านกว้างด้านละ 1 เซนติเมตร ถ้าลูกเต่ามีความหนาแน่น 2.5×10^3 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตรลูกเต่ามีมวลเท่าใด

- ก. 0.5 กรัม
- ข. 1.5 กรัม
- ค. 2.5 กรัม
- ง. 3.5 กรัม

8. ความดันในของเหลวไม่เกี่ยวข้องกับข้อใด

- ก. ความหนาแน่นของเหลว
- ข. รูปร่างภาชนะที่บรรจุ
- ค. ชนิดของของเหลว
- ง. เกี่ยวข้องทุกข้อ

9. ความหนาแน่นสัมพัทธ์ของตะกั่ว เท่ากับ 12 หมายความว่าอย่างไร

- 1) ตะกั่วมีความหนาแน่นเป็น 12 เท่าของน้ำ
- 2) ตะกั่วมีความหนาแน่นเท่ากับ $12 \times 10^3 \text{ kg/m}^3$
- 3) ตะกั่วมีความหนาแน่นเท่ากับ 12 kg/m^3

คำตอบที่ถูกต้อง คือข้อใดต่อไปนี้

- ก. ข้อ 1 และข้อ 2 ถูก
- ข. ข้อ 1 และข้อ 3 ถูก
- ค. ข้อ 1 ถูก
- ง. ข้อ 3 ถูก

10. ขวดมวล 0.6 กิโลกรัม ภายในบรรจุน้ำหนัก 2 กิโลกรัม วางอยู่บนพื้นโต๊ะและมีพื้นที่หน้าตัดที่กันขาด 130 ตารางเซนติเมตร ความดันที่ขาดกระทำต่อพื้นโต๊ะเป็นกี่ นิวตันต่อตารางเมตร

- ก. 2×10^2
- ข. 2×10^3
- ค. 26×10^3
- ง. 26×10^2

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง ความหนาแน่นและความดัน

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
	A	B	C	D
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนที่ได้

ผ่านเกณฑ์

ไม่ผ่านเกณฑ์

กระดาษทดสอบ

ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ความหนาแน่นและความดัน

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ความหนาแน่นของสารเป็นปริมาณที่บอกให้ทราบชนิดของสาร และสถานะของสารนั้นๆ ได้ สารใดที่มีความหนาแน่นของสารมากจะมีน้ำหนักมาก ทำให้เกิดความดันได้มาก ของเหลว และแก๊ส จะมีคุณสมบัติเป็นของไฟล ของไฟล มีแรงดันทุกทิศทางและมีทิศตั้งจากกับผิวสัมผัส

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

อธิบายความหมายของความหนาแน่นของสารและความดันได้

2. ด้านทักษะกระบวนการ (P)

กำหนดปัญหาของการทดลอง ตั้งสมมติฐานจากปัญหาที่กำหนด ทดลอง สรุปผล การทดลอง และคำนวณเกี่ยวกับความหนาแน่นของสารและความดันได้

3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

แสดงความเป็นคนซ่างสังเกต ซ่างคิด ซ่างสงสัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการเสาะแสวงหาความรู้

ตั้งใจเรียนนะ จะได้
เป็นคนเก่ง คนดี เป็นที่ภูมิใจ
ของตนเองและครอบครัว

ขั้นสร้างความสนใจ (Engage : E₁)

ใบคำตามก่อนเรียนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนกับครูร่วมกับอภิปราย พร้อมตอบคำถามต่อไปนี้

1. จากรูปที่ 1 ระหว่างเหล็กกับไม้ที่มีขนาดเท่ากัน นักเรียนคิดว่าสิ่งไหนหนักกว่ากัน ปริมาณ ที่ใช้บอก มวลต่อปริมาณของวัตถุคืออะไร

รูปที่ 1 ไม้และเหล็กทรงลูกบาศก์

ที่มาของรูป <http://blog.art21.org>

รูปที่ 2 ของเหลวแยกชั้น

ที่มาของรูป <http://www.stevespanglerscience.com>

2. จากรูปที่ 2 ความหนาแน่นของสารแต่ละชนิดเหมือนกันหรือไม่ สามารถหาความหนาแน่นได้อย่างไร

รูปที่ 3 มีปลายแหลมกับแห้งเหล็ก

ที่มาของรูป

<http://gundumthai.blogspot.com/>

<http://www.stainlesssteelsheetsb2b.com/>

ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration : E₂)

คำชี้แจง นักเรียนศึกษาใบความรู้ เพื่อในการทำใบกิจกรรม

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ความหนาแน่นและความดันในของเหลว

สถานะของสาร

ของแข็ง (Solid) มีรูปร่าง และปริมาตรคงตัว

ของเหลว (Liquid) มีปริมาตรคงตัว แต่รูปร่างไม่คงตัว

แก๊ส (Gas) มีรูปร่าง และปริมาตรไม่คงตัว ปริมาตรขึ้นอยู่กับภาระที่บรรจุ

เรียกของเหลว และแก๊สว่า ของเหลว (Fluid) เนื่องจากมีรูปร่างไม่คงตัว และสามารถไหลจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งได้ การไหลเป็นการที่ไม่เลกุลของสารเคลื่อนผ่านกันไปโดยไม่มีขีดจำกัด

ความหนาแน่น (Density : ρ)

เป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของวัตถุ คือ ความหนาแน่นสามารถบอกชนิดของวัตถุได้ เพราะวัตถุชนิดหนึ่งจะมีความหนาแน่นคงที่ และส่วนใหญ่จะมีความหนาแน่นไม่เท่ากัน

ความหนาแน่นของวัตถุใด คือมวลต่อหนึ่งหน่วยปริมาตรของวัตถุนั้น หรือคืออัตราส่วนมวลต่อปริมาตรของวัตถุนั้น เป็นปริมาณ สเกลาร์ (Scalar) ในระบบ S.I. จะมีหน่วยเป็น กิโลกรัม/ลูกบาศก์เมตร

จะได้ความสัมพันธ์ว่า

$$\text{ความหนาแน่น} = \frac{\text{มวล}}{\text{ปริมาตร}}$$

เขียนเป็นสมการ

$$\rho = \frac{m}{V}$$

เมื่อ m = มวลของวัตถุ (kg)

V = ปริมาตรของวัตถุ (m^3)

ρ = ความหนาแน่นของวัตถุ (kg/m^3)

รูปที่ 4 ไข่ในน้ำที่มีความหนาแน่นต่างกัน

ที่มาของรูป <http://www.kitchen-concoctions.com/>

ตัวอย่างการคำนวณ เรื่องความหนาแน่น

ตัวอย่างที่ 1 นักสำรวจเดินทางด้วยบอลลูนบรรจุแก๊ส ก่อนออกเดินทางเข้าบรรจุแก๊สไฮเลียมที่มีปริมาตร 400 ลูกบาศก์เมตร และมวล 65 กิโลกรัม ขณะนั้นแก๊สไฮเลียมในบอลลูนมีความหนาแน่นเท่าใด (ให้นักเรียนเติมตัวเลขในช่องว่างให้สมบูรณ์)

วิธีทำ

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

$$\text{โจทย์กำหนด} \quad V = 400 \text{ m}^3 \quad m = 65 \text{ kg}$$

$$\text{โจทย์ถามหา} \quad \rho = ?$$

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

$$\text{สูตร} \quad \rho = \frac{m}{V}$$

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad \rho &= \frac{65}{400} \\ &= \dots \end{aligned}$$

ตอบ ความหนาแน่น (ρ) ของแก๊สไฮเลียม เท่ากับ ..... kg/m^3

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

$$\begin{aligned} \text{ตรวจคำตอบ} \quad m &= V\rho \\ &= 400 (0.1625) \\ &= \dots \text{kg} \end{aligned}$$

ความหนาแน่นสัมพัทธ์ (relative density)

ความหนาแน่นสัมพัทธ์ ของสารใด ๆ หมายถึง อัตราส่วนระหว่างความหนาแน่นของสารนั้นกับความหนาแน่นของน้ำบริสุทธิ์ที่อุณหภูมิ 4°C ที่มีความหนาแน่น เท่ากับ $1 \times 10^3 \text{ kg/m}^3$ โดยเขียนความสัมพัทธ์นี้ได้ว่า

$$\text{ความหนาแน่นสัมพัทธ์} = \frac{\text{ความหนาแน่นของสาร}}{\text{ความหนาแน่นของน้ำที่อุณหภูมิ } 4^\circ\text{C}}$$

ความหนาแน่นสัมพัทธ์ของสารเป็นตัวเลขที่ไม่มีหน่วย และเคยถูกเรียกในอดีตว่า ความถ่วงจำเพาะ (specific gravity) นั่นเอง

ควรจำ

$$\rho_{\text{น้ำ } 4 \text{ องศา}} = 1 \times 10^3 \text{ kg/m}^3 \quad \rho_{\text{proto}} = 13.6 \times 10^3 \text{ kg/m}^3$$

ตัวอย่างที่ 2 ไม้บัลชาปริมาตร 1 ลูกบาศก์เมตร และ มีความหนาแน่นสัมพัทธ์ 0.15 จะมีมวลเท่าใด (ให้นักเรียนเติมตัวเลขในช่องว่างให้สมบูรณ์)

วิธีทำ _____

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

โจทย์กำหนด ความหนาแน่นสัมพัทธ์ 0.15 ปริมาตรไม้ 1 m³

โจทย์ถามหา m = ?

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

$$\text{สูตร } \text{ความหนาแน่นสัมพัทธ์} = \frac{\text{ความหนาแน่นของสาร}}{\text{ความหนาแน่นของน้ำที่อุณหภูมิ } 4^{\circ}\text{C}}$$

$$\text{สูตรเพื่อหา } m \text{ จาก } \rho = \frac{m}{V}$$

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

$$\text{แทนค่าหา } \rho \text{ จะได้ } 0.15 = \frac{\rho}{1 \times 10^3}$$

$$\begin{aligned} \rho &= 0.15 \times 10^3 \\ &= 150 \text{ kg/m}^3 \end{aligned}$$

$$\text{แทนค่าหา } m \text{ จาก } \rho = \frac{m}{V}$$

$$\begin{aligned} m &= V \rho \\ &= 1 \times 150 \\ &= ..... \text{ kg} \end{aligned}$$

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

$$\text{ตรวจคำตอบ } \rho = \frac{m}{V}$$

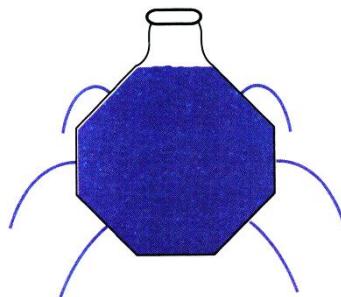
$$\begin{aligned} &= \frac{.....}{1} \\ &= 150 \text{ kg/m}^3 \end{aligned}$$

$$\text{ความหนาแน่นสัมพัทธ์} = \frac{150}{1 \times 10^3}$$

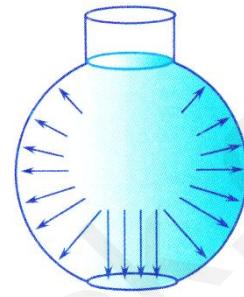
$$= .....$$

ความดัน (Pressure : P)

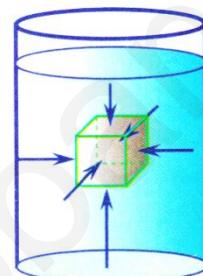
ความดัน “P” หมายถึง แรงดันต่อหนึ่งหน่วยพื้นที่ โดยแรงดันกระทำในทิศทางตั้งฉากกับพื้นที่ เป็นปริมาณสเกลาร์ มีหน่วยเป็นนิวตันต่อตารางเมตร (N/m^2) หรือ帕斯卡 (Pa)

รูปที่ 5 ลักษณะของน้ำที่พุ่งออก
จากขวดที่เจาะรู

รูปที่ 6 แรงดันที่ของเหลวกระทำ
กับผนังภาชนะ

รูปที่ 7 แรงดันที่ของเหลวกระทำกับวัตถุที่จม

ที่มาของรูป หนังสือเรียนรายวิชา เพิ่มเติม พิสิกส์ 5 กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 4

ถ้าให้

$$F = \text{แรงที่กระทำ (N)}$$

$$A = \text{พื้นที่ } \text{ๆ} \text{ ถูกแรงกระทำและตั้งฉากกับ } F (\text{m}^2)$$

$$P = \text{ความดัน } (\text{N}/\text{m}^2)$$

จะได้ว่า

$$P = \frac{F}{A}$$

หน่วยอื่น ๆ ของความดัน

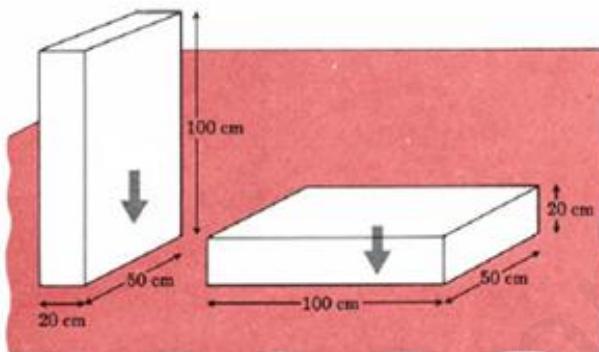
$$1 \text{ พาส卡ล (Pa)} = 1 \text{ นิวตัน/ ตารางเมตร } (\text{N}/\text{m}^2)$$

$$1 \text{ บาร์ (Bar)} = 1.0 \times 10^5 \text{ N}/\text{m}^2 \text{ (นิยมใช้ในทางอุตสาหกรรมวิทยา)}$$

$$1 \text{ บรรยากาศ} = 1.013 \times 10^5 \text{ N}/\text{m}^2 = 760 \text{ mm. ของproto}$$

ตัวอย่างที่ 3 กล่องใบน้ำงบรรจุน้ำบริสุทธิ์มวล 15 kg จนเต็มแล้วปิดสนิททุกด้าน เมื่อนำกล่องวางบนพื้นราบ 2 แบบดังรูปที่ 8 จงตอบคำถามต่อไปนี้ (กำหนด $g = 9.8 \text{ m/s}^2$) (ให้นักเรียนเติมตัวเลขในช่องว่างให้สมบูรณ์)

- ก) แรงดันที่น้ำกระทำต่อกันกล่องทั้ง 2 กรณีเท่ากันหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ข) ความดันน้ำที่กระทำต่อกันกล่องเท่ากันหรือไม่ เพราะเหตุใด

ที่มาของรูป <http://hyperphysics.phy-astr.gsu.edu/hbase/press.html>

รูปที่ 8 สำหรับ ตัวอย่างที่ 3

วิธีทำ

ก. หาแรงดันต่อกันกล่องทั้ง 2 กรณี

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

$$\text{โจทย์กำหนด } m = 15 \text{ kg} \quad g = 9.8 \text{ m/s}^2$$

$$\text{โจทย์ถามหา } F \text{ หรือ } w = ?$$

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

$$\text{สูตร } F = mg$$

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } F \text{ แนวตั้ง} & \quad F = 15 \times 9.8 \\ & = \dots\dots\dots \text{ N} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } F \text{ แนวอน} & \quad F = 15 \times 9.8 \\ & = \dots\dots\dots \text{ N} \end{aligned}$$

ตอบ แรงดันต่อกันกล่องทั้ง 2 กรณี มีค่าเท่ากัน คือ เท่ากับ 147 นิวตัน

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

เป็นกล่องใบเดียวกัน ย่อมมีน้ำหนักของน้ำเท่ากัน น้ำหนักคือแรงดันที่น้ำกระทำกับก้นกล่อง

วิธีทำ

ข. หาความดันน้ำที่กระทำต่อ ก้นกล่อง

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

โจทย์กำหนด จากข้อ ก. จะได้ว่า $F = 147 \text{ N}$

โจทย์ถามหา P ทั้ง 2 กรณี เท่ากับเท่าใด

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

$$\text{สูตรหา } P \text{ จาก} \quad P = \frac{F}{A}$$

$$\text{สูตรหา } A \text{ จาก} \quad A = \text{กว้าง } X \text{ ยาว}$$

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } A \text{ แนวตั้ง} \quad A &= 20 \times 50 \\ &= 1,000 \text{ cm}^2 \\ &= ..... \text{ m}^2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } P \text{ แนวตั้ง} \quad P &= \frac{147}{0.1} \\ &= ..... \text{ N/m}^2 \text{ หรือ Pa} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } A \text{ แนวอน} \quad A &= 100 \times 50 \\ &= 5,000 \text{ cm}^2 \\ &= ..... \text{ m}^2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } P \text{ แนวอน} \quad P &= \frac{147}{0.5} \\ &= ..... \text{ N/m}^2 \text{ หรือ Pa} \end{aligned}$$

ตอบ ความดันต่อ ก้นกล่องทั้ง 2 กรณี มีค่าไม่เท่ากัน

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

เป็นกล่องใบเดียวกัน ย่อมมีน้ำหนักของน้ำเท่ากัน แต่พื้นที่ในการรับแรงต่างกัน โดยว่าง แนวอนจะมีพื้นที่รับแรงมากกว่าแนวตั้ง ดังนั้นในแนวอนจึงมีความดันน้ำอยู่กว่าแนวตั้ง

ใบกิจกรรมการทดลองที่ 1

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ ..... กลุ่ม .....

เรื่อง การทดลองเรื่องความหนาแน่นของน้ำและความดันต่อพื้นที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมต่อไปนี้ตามกลุ่มที่แบ่งไว้ปฏิบัติตามนี้

1. อ่านวิธีทำกิจกรรมการทดลองให้เข้าใจ
2. ตอบคำถามก่อนทำกิจกรรม
3. ทำกิจกรรมและบันทึกผล
4. ตอบคำถามหลังทำกิจกรรม

วัสดุอุปกรณ์

1. บีกเกอร์ขนาดใหญ่กว่า 200 cm^3 1 ใบ
2. น้ำ
3. ตาชั่งมีแขน 1 ตัว
4. กระบอกตวงน้ำ
5. หลอดฉีดยาขนาดใหญ่
6. หลอดฉีดยาขนาดเล็ก

ตอนที่ 1 การศึกษาความหนาแน่นของน้ำ

วิธีทำ

1. หามวลของบีกเกอร์เปล่าแห้ง โดยใช้ตาชั่ง
2. ใช้กระบอกตวงน้ำ 200 cm^3 แล้วใส่ลงไปในบีกเกอร์
3. หามวลของบีกเกอร์ที่มีน้ำ 200 cm^3 โดยใช้ตาชั่ง
4. หามวลของน้ำ โดย นำมวลที่วัดได้จากข้อ 3 ลบกับมวลที่วัดได้จากข้อ 1

5 หาความหนาแน่นของน้ำจากสูตร $\rho = \frac{m}{V}$ และบันทึกผล

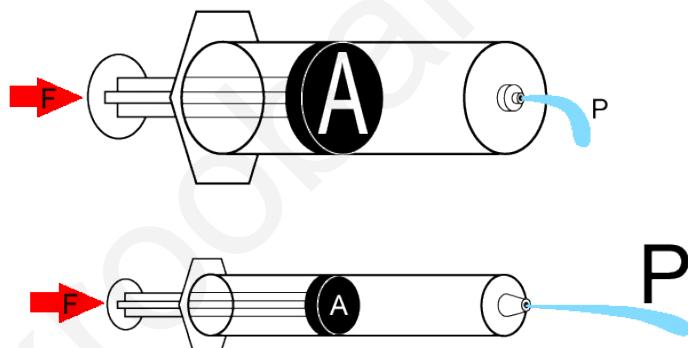
เมื่อ m = มวลของวัตถุ (kg)

V = ปริมาตรของวัตถุ (m^3)

ρ = ความหนาแน่นของวัตถุ (kg/m^3)

ตอนที่ 2 การศึกษาลักษณะความดันในของน้ำต่อภาชนะ

1. นำหลอดฉีดยาทึ้งสองข้าง ดูดน้ำเข้าไปในหลอด (กำหนด ต้องให้รูเปิดที่ปลายหลอด ของทึ้งสองหลอดเท่ากัน)
2. ทดลองฉีดน้ำออกจากหลอดฉีดยาขนาดเล็ก ดูระยะที่น้ำพุ่งไปได้
3. ทดลองฉีดน้ำออกจากหลอดฉีดยาขนาดใหญ่ โดยพยายามให้แรงให้เท่ากับตอนฉีดหลอดเล็ก สังเกตระยะที่น้ำพุ่งได้
4. เทียบระยะที่น้ำพุ่งออกไปได้ ระหว่าง หลอดฉีดยาสองขนาด และบันทึกผล

รูปที่ 9 ตัวอย่างรูปภาพการทดลอง

ที่มาของรูปที่ <http://mrtrumbleycambridge.weebly.com/p14-pressure.html>

คำถามก่อนทำกิจกรรม

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้

ปัญหา

1. ปัญหาของการทดลองนี้คืออะไร

สมมติฐาน

1. ความหนาแน่นของน้ำมีค่าเท่าใด

2. การออกแบบต่อพื้นที่ที่มีขนาดต่างกัน มีผลต่อกำลังดันอย่างไร

บันทึกผลการทำกิจกรรม

ข้ออธิบายและลงข้อสรุป (Explanation : E₃)

อภิปรายผลการทำกิจกรรม

สรุปผลการทำกิจกรรม

ข้อขยายความรู้ (Elaboration : E₄)

คำชี้แจง 1. จงศึกษาความรู้ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความหนาแน่นของสารต่าง ๆ ที่ 0°C และที่ความดัน 1 บรรยากาศ

สาร	ความหนาแน่น (kg/m^3)
ของแข็ง	
ทอง	19.3×10^3
ตะกั่ว	11.3×10^3
เหล็ก	7.8×10^3
แก้ว	$2.4 - 2.8 \times 10^3$
คอนกรีต	2.3×10^3
น้ำแข็ง	0.917×10^3
ไม้	$0.3 - 0.9 \times 10^3$
โพฟ	0.10×10^3

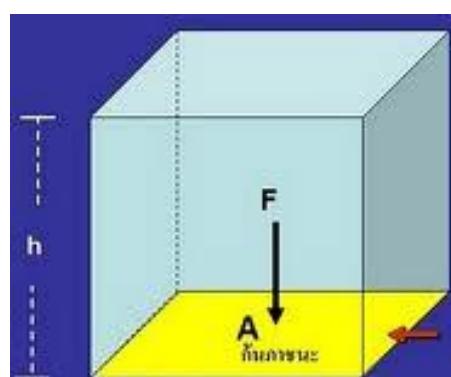
สาร	ความหนาแน่น (kg/m^3)
ของเหลว	
proto	13.6×10^3
น้ำทะเล	1.024×10^3
น้ำ (4°C)	1.000×10^3
น้ำมันเบนซิน	0.68×10^3
แก๊ส	
อากาศ	1.21
ไฮเดรียม	0.179
คาร์บอนไดออกไซด์	1.98

จากตารางที่ 1 สังเกตความหนาแน่น ของน้ำแข็ง และน้ำ (4°C) จะเห็นว่าน้ำแข็งมีความหนาแน่นน้อยกว่าน้ำ (4°C) จึงทำให้น้ำแข็งลอยน้ำได้

แรงดัน (Force : F)

แรงดัน (Force : F) คือ ผลคูณระหว่างความดันกับพื้นที่ ๆ กฎแรงกระทำ คือ เมื่อความดันมีค่าคงที่ไม่ว่าบริเวณใด ๆ ของพื้นที่ $F = P \times A$ ถ้าความดันมีค่าไม่คงที่ ใช้ $F = \bar{P} \times A$ โดย $\bar{P}$ คือค่าความดันเฉลี่ยบนพื้นที่

แรงดันที่กดก้นภาชนะ = น้ำหนักของของเหลวส่วนที่อยู่ในแนวตั้งจากกับพื้นที่นั้น นั่นคือ $F = W = mg$

รูปที่ 10 แรงดันที่ก้นภาชนะ

ที่มาของรูปที่ <http://scisometimessoserious.blogspot.com/2012/12/11.html>

ใบกิจกรรมแก้โจทย์ปัญหาที่ 1

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ พิรุณแสดงวิธีทำ

- ดาวนิวตรอนเป็นดาวที่มีขนาดเล็ก แต่มีความหนาแน่นมาก ถ้าดาวนิวตรอนมีรัศมี 10 กิโลเมตร แต่มีมวลเท่ากับดวงอาทิตย์ คือ 1.99×10^{30} กิโลกรัม ความหนาแน่นของดาวนิวตรอนเป็นเท่าใด

วิธีทำ

ข้อที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

ข้อที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

ข้อที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

ข้อที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

2. โต๊ะตัวหนึ่งมวล 30 กิโลกรัม วางตัวอยู่บนพื้น โดยขาโต๊ะทั้งสี่สัมผัสพื้น ขาโต๊ะแต่ละข้างมี พื้นที่หน้าตัด 125 ตารางเซนติเมตร จงหาความดันที่ขาโต๊ะแต่ละข้าง ($g = 10 \text{ m/s}^2$)

วิธีทำ

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

ชื่อ ..... ข้อ ..... เลขที่ .....

3. ภาชนะดังรูปมีพื้นที่ก้นกว้าง 0.050 ตารางเมตร มีของเหลวบรรจุอยู่สูง 10 เซนติเมตร ถ้าของเหลวมีปริมาตร 0.0060 ลูกบาศก์เมตร และมีความดันที่ของเหลวกระทำต่อกันกว้างน้ำ เป็น 1,080 นิวตันต่อตารางเมตร ของเหลวมีมวลเท่าใด ($g = 10 \text{ m/s}^2$)

วิธีทำ

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

ข้อประเมินผล (Evaluation : E₅)

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ความหนาแน่นและความดัน

คำชี้แจง

- ข้อสอบเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 10 ข้อ
- ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วการเครื่องหมายกาบท (x) ลงในช่องกราดาขคำตอบที่ต้องการ

ตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ
	A	B	C	D	E
0		X			

- ถ้านักเรียนเปลี่ยนคำตอบให้ขึ้นเส้นทับตัวเดิมแล้วเลือกคำตอบใหม่ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ
	A	B	C	D	E
0		X		X	

- ให้นักเรียนเริ่มทำข้อสอบเมื่อครุ่นสอบอนุญาตเท่านั้น
- เมื่อมีข้อสงสัยใดๆ ก็ได้สอบถามให้นักเรียนตามครุ่นสอบเท่านั้น
- เวลาในการทำข้อสอบ 15 นาที

1. ข้อใด กล่าว ถูก

- ก. ความหนาแน่นของวัตถุใด คือมวลต่อหนึ่งหน่วยปริมาตรของน้ำ
- ข. ความหนาแน่นสัมพัทธ์คือความหนาแน่นของสารเทียบกับความหนาแน่นของน้ำที่ 4°C
- ค. ความหนาแน่น ในระบบ S.I. จะมีหน่วยเป็น กรัม/ลูกบาศก์เซนติเมตร
- ง. ความหนาแน่น เป็นปริมาณ เวกเตอร์ (Vector)

2. ข้อใด กล่าว ผิด

- ก. ของเหลว(Fluid) ของไหหลจะมีรูปร่างไม่คงตัวและสามารถไหลได้
- ข. ของเหลว(Fluid) มีปริมาตรเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาตรของภาชนะที่บรรจุ
- ค. ของเหลวได้แก่ (gas) และของเหลว(liquid)
- ง. การไหลเป็นการที่ไม่เลกฤกของสารเคลื่อนผ่านกันไปโดยไม่มีขีดจำกัด

3. จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ข้อใด กล่าว ถูก

1. ความดันหมายถึง แรงหรือน้ำหนักที่กระทำตั้งจากลงบนพื้นที่หนึ่งตารางหน่วย
  2. ณ ตำแหน่งใดๆ ในของเหลว แรงดันของของเหลวมีทุกทิศทางรอบตำแหน่งนั้น
  3. ของเหลวที่อยู่ติดกับภาชนะจะส่งแรงดันออกในทิศตั้งฉากกับผิวภาชนะที่ของเหลว
นั้นสัมผัสอยู่
ก. ข้อ 1, 2	ข. ข้อ 1 , 3
ค. ข้อ 2 , 3	ง. ข้อ 1 , 2 และ 3

4. ชั้นหนัก 40,000 นิวตัน ยืนบนขาเดียวซึ่งมีพื้นที่หน้า 10^{-1} ตารางเมตร จงหาว่า ความดัน
ที่ชั้นกระทำกับพื้นเป็นเท่าไร

ก. $4,000 \text{ N/m}^2$	ข. $40,000,000 \text{ N/m}^2$
ค. $400,000 \text{ N/m}^2$	ง. $4,000,000 \text{ N/m}^2$

5. วัตถุทรงลูกบาศก์มีมวล 2 กิโลกรัม มีปริมาตร 0.5 ลูกบาศก์เมตร วัตถุนี้มีความหนาแน่น
เท่าใด

ก. 40 g/cm^3	ข. 1 kg/m^3
ค. 4 kg/m^3	ง. 0.125 g/cm^3

6. ความดันในของเหลวไม่เกี่ยวข้องกับข้อใด
- ก. รูปร่างภาชนะที่บรรจุ
  - ข. ความหนาแน่นของเหลว
  - ค. ชนิดของของเหลว
  - ง. เกี่ยวข้องทุกข้อ
7. นำน้ำมวล 1 กิโลกรัม ใส่ในถุงพลาสติกปิดอย่างดี เมื่อนำไปใส่ช่องแข็งจนกลายเป็นน้ำแข็ง ข้อใดกล่าวถูกต้อง
- ก. น้ำแข็งมีมวลเพิ่มขึ้น
  - ข. น้ำแข็งมีมวลน้อยลง
  - ค. น้ำแข็งมีปริมาตรน้อยลง
  - ง. น้ำแข็งมีปริมาตรมากขึ้น
8. ลูกเต๋า มีด้านกว้างด้านละ 1 เซนติเมตร ถ้าลูกเต๋ามีความหนาแน่น 2.5×10^3 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตรลูกเต่ามีมวลเท่าใด
- ก. 3.5 กรัม
  - ข. 2.5 กรัม
  - ค. 1.5 กรัม
  - ง. 0.5 กรัม
9. มวล 0.6 กิโลกรัม ภายในบรรจุน้ำมวล 2 กิโลกรัม วางอยู่บนพื้นโต๊ะและมีพื้นที่หน้าตัดที่กันขาด 130 ตารางเซนติเมตร ความดันที่ขวดกระทำต่อพื้นโต๊ะเป็นกี่ นิวตันต่อตารางเมตร
- ก. 2×10^3
  - ข. 26×10^3
  - ค. 2×10^2
  - ง. 26×10^2
10. ความหนาแน่นสัมพัทธ์ของตะกั่ว เท่ากับ 12 หมายความว่าอย่างไร
- 1) ตะกั่วมีความหนาแน่นเป็น 12 เท่าของน้ำ
  - 2) ตะกั่วมีความหนาแน่นเท่ากับ 12 kg/m^3
  - 3) ตะกั่วมีความหนาแน่นเท่ากับ $12 \times 10^3 \text{ kg/m}^3$
คำตอบที่ถูกต้อง คือข้อใดต่อไปนี้
- ก. ข้อ 1 และข้อ 2 ถูก
  - ข. ข้อ 1 และข้อ 3 ถูก
  - ค. ข้อ 1 ถูก
  - ง. ข้อ 3 ถูก

กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง ความหนาแน่นและความดัน

ชื่อ ..... ขั้น ..... เลขที่ .....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
	A	B	C	D
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนที่ได้

ผ่านเกณฑ์

ไม่ผ่านเกณฑ์

กระดาษทดสอบ

ใบกิจกรรมนอกเวลาที่ 1

คำชี้แจง 1. จงบันทึกความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกการเรียนรู้หลังเรียน (learning logs)

แบบบันทึกการเรียนรู้หลังเรียน (learning logs)

เรื่อง .....

ชื่อ..... นามสกุล .....

เลขที่ ..... ระดับชั้น .....

โรงเรียน.....

1. นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง

.....
.....
.....
.....

2. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเรียนเรื่องนี้

.....
.....
.....
.....

4. นักเรียนยังมีความสงสัยในเรื่องใดอีกบ้าง (เขียนเป็นข้อ ๆ)

.....
.....
.....
.....

คำชี้แจง 2. จงสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนเป็นในหัวข้อต่อไปนี้เป็นผังมโนทัศน์

ความหนาแน่นและความดันในของเหลว

คำชี้แจง 3. จงตอบคำถามหรือแสดงวิธีทำ โจทย์ปัญหาต่อไปนี้

- 1) ภาชนะอันหนึ่งมีลักษณะเป็นท่อเล็กมีพื้นที่หน้าตัด 1 ตร.ซม. และมีความสูง 99 เซนติเมตร จงหา น้ำหนักของน้ำที่บรรจุอยู่เต็มภาชนะ

วิธีทำ

- 2) ภาชนะอันหนึ่งมีลักษณะท่อใหญ่มีพื้นที่หน้าตัด 100 ตร.ซม. มีความสูง 1 เซนติเมตรลงมา แรงดันที่น้ำกระทำต่อกันของภาชนะ

วิธีทำ

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง ความหนาแน่นและความดัน

ข้อ	เฉลย
1	ง
2	ข
3	ก
4	ข
5	ข
6	ง
7	ค
8	ข
9	ก
10	ข

แนวเฉลย

ขั้นสร้างความสนใจ (Engage : E₁)

ใบคำตามก่อนเรียนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนกับครูร่วมกับอภิปราย พร้อมตอบคำถามต่อไปนี้

- จากรูปที่ 1 ระหว่างเหล็กกับไม้ที่มีขนาดเท่ากัน นักเรียนคิดว่าสิ่งไหนหนักกว่ากัน ปริมาณ ที่ใช้บอก มวลต่อปริมาตรของวัตถุคืออะไร

เหล็กหนักกว่า(มีมวลมากกว่า) ปริมาณ
ที่ใช้บอก มวลต่อปริมาตรของวัตถุคือความ
หนาแน่น

รูปที่ 1 ไม้และเหล็กทรงลูกบาศก์
ที่มาของรูป <http://blog.art21.org>

รูปที่ 2 ของเหลวแยกชั้น

ที่มาของรูป <http://www.stevespanglerscience.com>

- จากรูปที่ 2 ความหนาแน่นของสารแต่ละชนิดเหมือนกันหรือไม่ สามารถหาความ
หนาแน่นได้อย่างไร

ไม่เหมือนกันซึ่งอยู่กับสารแต่ละชนิด
สามารถหาได้โดยการนำ มวลของสารนั้นหาร
ด้วยปริมาตร

- จากรูปที่ 3 เราสามารถมีดปลายแหลมเข้าไปในเนื้อไม้ได้ แต่ถ้าหากใช้เหล็กที่อ เราจะสามารถ
กดปลายเหล็กลงไปในเนื้อไม้ได้หรือไม่ หั้งๆที่อาจใช้แรงมากกว่า เหล็กได้เจ็บเป็นเช่นนั้น

มีดปลายแหลม สามารถกดเข้าไปในเนื้อไม้ได้ แต่เหล็กที่อ ไม่สามารถกดเข้าไปได้ เพราะ
พื้นที่ในการกด มีดปลายแหลมมีพื้นที่ในการกดน้อยกว่า ความดันจึงมากกว่า

รูปที่ 3 มีดปลายแหลมกับแท่งเหล็ก

ที่มาของรูป
<http://gundumthai.blogspot.com/>
<http://www.stainlesssteelsheetsb2b.com/>

ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration : E₂)

คำชี้แจง นักเรียนศึกษาใบความรู้ เพื่อในการทำใบกิจกรรม

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ความหนาแน่นและความดันในของเหลว

สถานะของสาร

ของแข็ง (Solid) มีรูปร่าง และปริมาตรคงตัว

ของเหลว (Liquid) มีปริมาตรคงตัว แต่รูปร่างไม่คงตัว

แก๊ส (Gas) มีรูปร่าง และปริมาตรไม่คงตัว ปริมาตรขึ้นอยู่กับภาระที่บรรจุ

เรียกของเหลว และแก๊สว่า ของเหลว (Fluid) เนื่องจากมีรูปร่างไม่คงตัว และสามารถไหลจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งได้ การไหลเป็นการที่ไม่เลกุลของสารเคลื่อนผ่านกันไปโดยไม่มีขีดจำกัด

ความหนาแน่น (Density : ρ)

เป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของวัตถุ คือ ความหนาแน่นสามารถบอกชนิดของวัตถุได้ เพราะวัตถุชนิดหนึ่งจะมีความหนาแน่นคงที่ และส่วนใหญ่จะมีความหนาแน่นไม่เท่ากัน

ความหนาแน่นของวัตถุใด คือมวลต่อหนึ่งหน่วยปริมาตรของวัตถุนั้น หรือคืออัตราส่วนมวลต่อปริมาตรของวัตถุนั้น เป็นปริมาณ สเกลาร์ (Scalar) ในระบบ S.I. จะมีหน่วยเป็น กิโลกรัม/ลูกบาศก์เมตร

จะได้ความสัมพันธ์ว่า

$$\text{ความหนาแน่น} = \frac{\text{มวล}}{\text{ปริมาตร}}$$

เขียนเป็นสมการ

$$\rho = \frac{m}{V}$$

เมื่อ m = มวลของวัตถุ (kg)

V = ปริมาตรของวัตถุ (m³)

ρ = ความหนาแน่นของวัตถุ (kg/m³)

รูปที่ 4 ไข่ในน้ำที่มีความหนาแน่นต่างกัน

ที่มาของรูป <http://www.kitchen-concoctions.com/>

แนวเฉลย

ตัวอย่างการคำนวณ เรื่องความหนาแน่น

ตัวอย่างที่ 1 นักสำรวจเดินทางด้วยบล็อกลูนบรรจุแก๊ส ก่อนออกเดินทางเข้าบรรจุแก๊สไฮเลียมที่มีปริมาตร 400 ลูกบาศก์เมตร และมวล 65 กิโลกรัม ขณะนั้นแก๊สไฮเลียมในบล็อกลูนมีความหนาแน่นเท่าใด (ให้นักเรียนเติมตัวเลขในช่องว่างให้สมบูรณ์)

วิธีทำ

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

$$\text{โจทย์กำหนด} \quad V = 400 \text{ m}^3 \quad m = 65 \text{ kg}$$

$$\text{โจทย์ถามหา} \quad \rho = ?$$

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

$$\text{สูตร} \quad \rho = \frac{m}{V}$$

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad \rho &= \frac{65}{400} \\ &= 0.1625 \end{aligned}$$

ตอบ ความหนาแน่น (ρ) ของแก๊สไฮเลียม เท่ากับ 0.1625 kg/m^3

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

$$\begin{aligned} \text{ตรวจคำตอป} \quad m &= V\rho \\ &= 400 (0.1625) \\ &= 65 \text{ kg} \end{aligned}$$

ความหนาแน่นสัมพัทธ์ (relative density)

ความหนาแน่นสัมพัทธ์ ของสารใด ๆ หมายถึง อัตราส่วนระหว่างความหนาแน่นของสารนั้นกับความหนาแน่นของน้ำบริสุทธิ์ที่อุณหภูมิ 4°C ที่มีความหนาแน่น เท่ากับ $1 \times 10^3 \text{ kg/m}^3$ โดยเขียนความสัมพัทธ์นี้ได้ว่า

$$\text{ความหนาแน่นสัมพัทธ์} = \frac{\text{ความหนาแน่นของสาร}}{\text{ความหนาแน่นของน้ำที่อุณหภูมิ } 4^\circ\text{C}}$$

ความหนาแน่นสัมพัทธ์ของสารเป็นตัวเลขที่ไม่มีหน่วย และเคยถูกเรียกในอดีตว่า ความถ่วงจำเพาะ (specific gravity) นั่นเอง

ควรจำ

$$\rho_{\text{น้ำ } 4 \text{ องศา}} = 1 \times 10^3 \text{ kg/m}^3 \quad \rho_{\text{海水}} = 13.6 \times 10^3 \text{ kg/m}^3$$

แนวเฉลย

ตัวอย่างที่ 2 ไม้บัลชาปริมาตร 1 ลูกบาศก์เมตร และ มีความหนาแน่นสัมพัทธ์ 0.15 จะมีมวลเท่าใด (ให้นักเรียนเติมตัวเลขในช่องว่างให้สมบูรณ์)

วิธีทำ

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

$$\text{โจทย์กำหนด} \quad \text{ความหนาแน่นสัมพัทธ์} = 0.15 \quad \text{ปริมาตรไม้} = 1 \text{ m}^3$$

$$\text{โจทย์ถามหา} \quad m = ?$$

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

$$\text{สูตร} \quad \frac{\text{ความหนาแน่นสัมพัทธ์}}{\text{ความหนาแน่นของน้ำที่อุณหภูมิ } 4^\circ\text{C}} = \frac{\text{ความหนาแน่นของสาร}}{\text{ความหนาแน่นของน้ำที่อุณหภูมิ } 4^\circ\text{C}}$$

$$\text{สูตรเพื่อหา } m \text{ จาก} \quad \rho = \frac{m}{V}$$

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

$$\text{แทนค่าหา } \rho \text{ จะได้} \quad 0.15 = \frac{\rho}{1 \times 10^3}$$

$$\begin{aligned} \rho &= 0.15 \times 10^3 \\ &= 150 \text{ kg/m}^3 \end{aligned}$$

$$\text{แทนค่าหา } m \text{ จาก} \quad \rho = \frac{m}{V}$$

$$\begin{aligned} m &= V \rho \\ &= 1 \times 150 \\ &= \underline{\underline{150}} \text{ kg} \end{aligned}$$

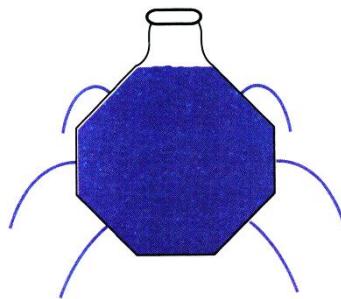
ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

$$\text{ตรวจคำตอบ} \quad \rho = \frac{m}{V} = \frac{\underline{\underline{150}}}{1} = 150 \text{ kg/m}^3$$

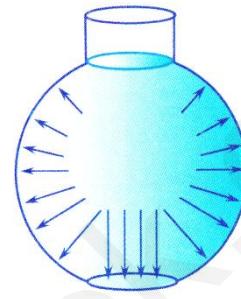
$$\begin{aligned} \text{ความหนาแน่นสัมพัทธ์} &= \frac{150}{1 \times 10^3} \\ &= \underline{\underline{0.15}} \end{aligned}$$

ความดัน (Pressure : P)

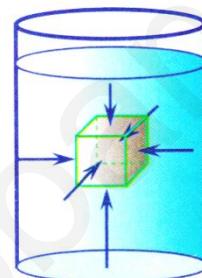
ความดัน “P” หมายถึง แรงดันต่อหนึ่งหน่วยพื้นที่ โดยแรงดันกระทำในทิศทางตั้งฉากกับพื้นที่ เป็นปริมาณสเกลาร์ มีหน่วยเป็นนิวตันต่อตารางเมตร (N/m^2) หรือ帕斯คัล (Pa)

รูปที่ 5 ลักษณะของน้ำที่พุ่งออก
จากขวดที่เจาะรู

รูปที่ 6 แรงดันที่ของเหลวกระทำ
กับผนังภาชนะ

รูปที่ 7 แรงดันที่ของเหลวกระทำกับวัตถุที่จม

ที่มาของรูป หนังสือเรียนรายวิชา เพิ่มเติม พิสิกส์ 5 กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 4

ถ้าให้ F = แรงที่กระทำ (N)

A = พื้นที่ ๆ ถูกแรงกระทำและตั้งฉากกับ F (m^2)

P = ความดัน (N/m^2)

จะได้ว่า

$$P = \frac{F}{A}$$

หน่วยอื่น ๆ ของความดัน

1 พาสคัล (Pa) = 1 นิวตัน/ ตารางเมตร (N/m^2)

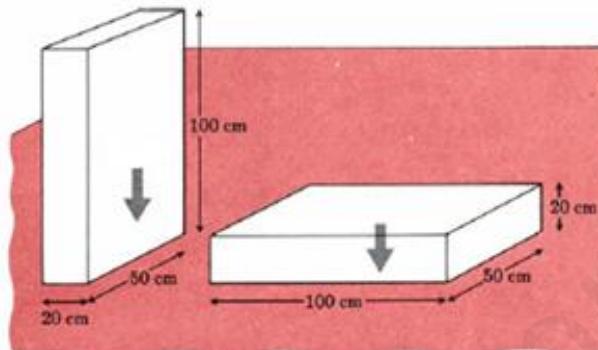
1 บาร์ (Bar) = $1.0 \times 10^5 N/m^2$ (นิยมใช้ในทางอุตสาหกรรมวิทยา)

1 บรรยากาศ = $1.013 \times 10^5 N/m^2 = 760 \text{ mm. ของproto}$

แนวเฉลย

ตัวอย่างที่ 3 กล่องใบนึ่งบรรจุน้ำบริสุทธิ์มวล 15 kg จนเต็มแล้วปิดสนิททุกด้าน เมื่อนำกล่องวางบนพื้นราบ 2 แบบดังรูปที่ 8 จงตอบคำถามต่อไปนี้ (กำหนด $g = 9.8 \text{ m/s}^2$) (ให้นักเรียนเติมตัวเลขในช่องว่างให้สมบูรณ์)

- ก) แรงดันที่น้ำกระทำต่อกันกล่องทั้ง 2 กรณีเท่ากันหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ข) ความดันน้ำที่กระทำต่อกันกล่องเท่ากันหรือไม่ เพราะเหตุใด

ที่มาของรูป <http://hyperphysics.phy-astr.gsu.edu/hbase/press.html>

รูปที่ 8 สำหรับ ตัวอย่างที่ 3

วิธีทำ

ก. หาแรงดันต่อกันกล่องทั้ง 2 กรณี

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

$$\text{โจทย์กำหนด } m = 15 \text{ kg} \quad g = 9.8 \text{ m/s}^2$$

$$\text{โจทย์ถามหา } F \text{ หรือ } w = ?$$

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

$$\text{สูตร } F = mg$$

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าหา } F \text{ แนวตั้ง} & \quad F = 15 \times 9.8 \\ & = 147 \text{ N} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าหา } F \text{ แนวโนน} & \quad F = 15 \times 9.8 \\ & = 147 \text{ N} \end{aligned}$$

ตอบ แรงดันต่อกันกล่องทั้ง 2 กรณี มีค่าเท่ากัน คือ เท่ากับ 147 นิวตัน

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

เป็นกล่องใบเดียวกัน ย่อมมีน้ำหนักของน้ำเท่ากัน น้ำหนักคือแรงดันที่น้ำกระทำกับก้นกล่อง

แนวเฉลย

วิธีทำ

ข. หาความดันน้ำที่กระทำต่อ ก้นกล่อง

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

โจทย์กำหนด จากข้อ ก. จะได้ว่า $F = 147 \text{ N}$

โจทย์ถามหา P ทั้ง 2 กรณี เท่ากับเท่าใด

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

$$\text{สูตรหา } P \text{ จาก} \quad P = \frac{F}{A}$$

$$\text{สูตรหา } A \text{ จาก} \quad A = \text{กว้าง} \times \text{ยาว}$$

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าหา } A \text{ แนวตั้ง} \quad A &= 20 \times 50 \\ &= 1,000 \text{ cm}^2 \\ &= 0.1 \text{ m}^2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าหา } P \text{ แนวตั้ง} \quad P &= \frac{147}{0.1} \\ &= 1,470 \text{ N/m}^2 \text{ หรือ Pa} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าหา } A \text{ แนวนอน} \quad A &= 100 \times 50 \\ &= 5,000 \text{ cm}^2 \\ &= 0.5 \text{ m}^2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าหา } P \text{ แนวนอน} \quad P &= \frac{147}{0.5} \\ &= 294 \text{ N/m}^2 \text{ หรือ Pa} \end{aligned}$$

ตอบ ความดันต่อ ก้นกล่องทั้ง 2 กรณี มีค่าไม่เท่ากัน

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

เป็นกล่องใบเดียวกัน ย่อมมีน้ำหนักของน้ำเท่ากัน แต่พื้นที่ในการรับแรงต่างกัน โดยว่าง แนวนอนจะมีพื้นที่รับแรงมากกว่าแนวตั้ง ดังนั้นในแนวนอนจึงมีความดันน้ำอยู่กว่าแนวตั้ง

ใบกิจกรรมการทดลองที่ 1

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ ..... กลุ่ม .....

เรื่อง การทดลองเรื่องความหนาแน่นของน้ำและความดันต่อพื้นที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำกิจกรรมต่อไปนี้ตามกลุ่มที่แบ่งไว้ปฏิบัติตามนี้

1. อ่านวิธีทำกิจกรรมการทดลองให้เข้าใจ
2. ตอบคำถามก่อนทำกิจกรรม
3. ทำกิจกรรมและบันทึกผล
4. ตอบคำถามหลังทำกิจกรรม

วัสดุอุปกรณ์

1. บีกเกอร์ขนาดใหญ่กว่า 200 cm^3 1 ใบ
2. น้ำ
3. ตาชั่งมีแขน 1 ตัว
4. กระบอกตวงน้ำ
5. หลอดฉีดยาขนาดใหญ่
6. หลอดฉีดยาขนาดเล็ก

ตอนที่ 1 การศึกษาความหนาแน่นของน้ำ

วิธีทำ

1. 量มวลของบีกเกอร์เปล่าแห้ง โดยใช้ตาชั่ง
2. ใช้กระบอกตวงน้ำ 200 cm^3 แล้วใส่ลงในบีกเกอร์
3. 量มวลของบีกเกอร์ที่มีน้ำ 200 cm^3 โดยใช้ตาชั่ง
4. 量มวลของน้ำ โดย นำมวลที่วัดได้จากข้อ 3 ลบกับมวลที่วัดได้จากข้อ 1

5 หาความหนาแน่นของน้ำจากสูตร $\rho = \frac{m}{V}$ และบันทึกผล

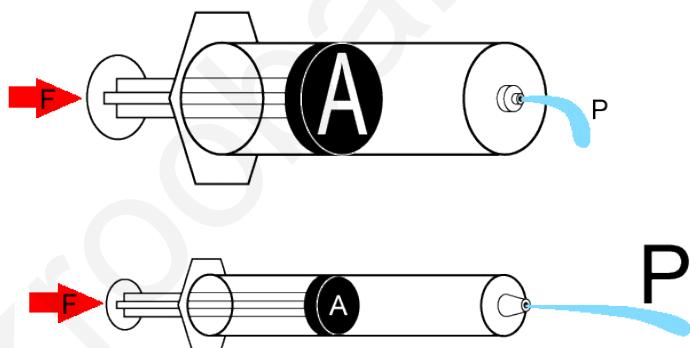
เมื่อ m = มวลของวัตถุ (kg)

V = ปริมาตรของวัตถุ (m^3)

ρ = ความหนาแน่นของวัตถุ (kg/m^3)

ตอนที่ 2 การศึกษาลักษณะความดันในของน้ำต่อภาชนะ

1. นำหลอดฉีดยาทึบสองข้างดูดน้ำเข้าไปในหลอด (กำหนด ต้องให้รูเปิดที่ปลายหลอดของทึบสองหลอดเท่ากัน)
2. ทดลองฉีดน้ำออกจากหลอดฉีดยาขนาดเล็ก ดูระยะที่น้ำพุ่งໄไปได้
3. ทดลองฉีดน้ำออกจากหลอดฉีดยาขนาดใหญ่ โดยพยายามให้แรงให้เท่ากับตอนฉีดหลอดเล็ก สังเกตระยะที่น้ำพุ่งได้
4. เทียบระยะที่น้ำพุ่งออกໄไปได้ ระหว่าง หลอดฉีดยาสองขนาด และบันทึกผล

รูปที่ 9 ตัวอย่างรูปการทดลอง

ที่มาของรูป <http://mr-tremblaycambridge.weebly.com/p14-pressure.html>

แนวเฉลย

คำถามก่อนทำกิจกรรม

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้

ปัญหา

1. ปัญหาของการทดลองนี้คืออะไร

ความหนาแน่นของน้ำมีค่าเท่าใด

ขนาดพื้นที่ที่รับแรงกดมีผลต่อความดันอย่างไร

สมมติฐาน

2. ความหนาแน่นของน้ำมีค่าเท่าใด

ความหนาแน่นของน้ำมีค่าใกล้เคียง $1 \times 10^3 \text{ kg/m}^3$

3. การอุกแรงต่อพื้นที่ที่มีขนาดต่างกัน มีผลต่อความดันอย่างไร

ขนาดพื้นที่รับแรงมีขนาดใหญ่ แรงจะกระจาย ทำให้ความดันน้อยกว่า เมื่อเทียบกับขนาดพื้นที่รับแรงที่มีขนาดเล็กกว่าเมื่อได้รับแรงกดเท่ากัน

บันทึกผลการทำกิจกรรม

ตอนที่ 1

มวลบีกเกอร์เปล่า (kg)	มวล บีกเกอร์เปล่า พร้อมน้ำ 200 cm^2 (kg)	มวลน้ำ 200 cm^2 (kg)	ปริมาตรน้ำ (m^3)	ความหนาแน่น (kg/m^3)
0.135	0.325	0.190	2.0×10^{-4}	950

$$\text{หากความหนาแน่นของน้ำจากสูตร } \rho = \frac{m}{V}$$

ตอนที่ 2

หลอดฉีดยาขนาดเล็ก

น้ำสามารถพุ่งໄน่ได้ระยะทางมากกว่าหลอดฉีดยาขนาดใหญ่

หลอดฉีดยาขนาดใหญ่

น้ำสามารถพุ่งໄน่ได้ระยะทางน้อยกว่าหลอดฉีดยาขนาดเล็ก

แนวเฉลย

ข้ออธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)

อภิปรายผลการทำกิจกรรม

ตอบที่ 1

จากการทดลองเรื่องการหาความหนาแน่นของน้ำ จะได้ค่าความหนาแน่นเท่ากัน 950 kg/m^3 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงความเป็นจริง ที่ความหนาแน่นของน้ำประมาณ $1,000 \text{ kg/m}^3$ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการความคาดเคลื่อนจากการวัด หรือจากเครื่องมือ และอุณหภูมิ ห้องที่มีค่ามากกว่า 4°C

ตอบที่ 2

จากการทดลองเรื่อง ความดัน ซึ่งเกี่ยวกับ แรงต่อขนาดพื้นที่รับแรง ซึ่งได้ผลตามทฤษฎีที่ว่า $P = \frac{F}{A}$ จากสูตรจะเห็นว่า ยิ่งพื้นที่น้อยความดันยิ่งมาก เมื่อความดันมาก น้ำในหลอดฉีดยาจะพุ่งได้แรงทางไกล ถ้าพื้นที่มาก ความดันจะน้อย เมื่อความดันน้อย ทำให้หลอดฉีดยาน้ำด้วยจะพุ่งได้แรงทางสั้นกว่า

สรุปผลการทำกิจกรรม

ความหนาแน่นของน้ำจากการทดลองมีค่าเท่ากัน 950 kg/m^3 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงความเป็นจริง

ขนาดพื้นที่รับแรงมีผลต่อความดัน เมื่อมีขนาดแรงเท่ากัน เป็นไปตามสูตร

$$P = \frac{F}{A} \quad \text{คือเมื่อแรงคงที่ พื้นที่รับแรงมากความดันจะน้อย}$$

พื้นที่รับแรงน้อยความดันจะมาก

ขั้นขยายความรู้ (Elaboration : E₃)

คำชี้แจง 1. จงศึกษาความรู้ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความหนาแน่นของสารต่าง ๆ ที่ 0°C และที่ความดัน 1 บรรยากาศ

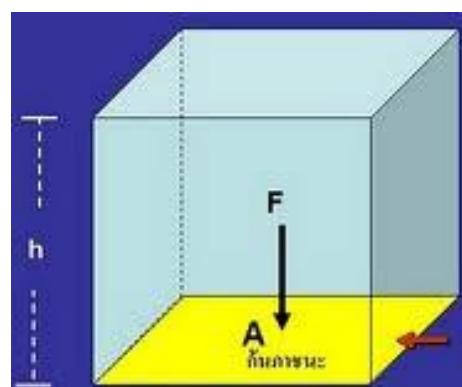
สาร	ความหนาแน่น (kg/m^3)	สาร	ความหนาแน่น (kg/m^3)
ของแข็ง		ของเหลว	
ทอง	19.3×10^3	proto	13.6×10^3
ตะกั่ว	11.3×10^3	น้ำทะเล	1.024×10^3
เหล็ก	7.8×10^3	น้ำ (4°C)	1.000×10^3
แก้ว	$2.4 - 2.8 \times 10^3$	น้ำมันเบนซิน	0.68×10^3
คอนกรีต	2.3×10^3	แก๊ส	
น้ำแข็ง	0.917×10^3	อากาศ	1.21
ไม้	$0.3 - 0.9 \times 10^3$	ไฮเดรียม	0.179
โพลี	0.10×10^3	คาร์บอนไดออกไซด์	1.98

จากตารางที่ 1 สังเกตความหนาแน่น ของน้ำแข็ง และน้ำ (4°C) จะเห็นว่าน้ำแข็งมีความหนาแน่นน้อยกว่าน้ำ (4°C) จึงทำให้น้ำแข็งลอยน้ำได้

แรงดัน (Force : F)

แรงดัน (Force : F) คือ ผลคูณระหว่างความดันกับพื้นที่ ๆ กฎแรงกระทำ คือ เมื่อความดันมีค่าคงที่ไม่ว่าบริเวณใด ๆ ของพื้นที่ $F = P \times A$ ถ้าความดันมีค่าไม่คงที่ ใช้ $F = \bar{P} \times A$ โดย $\bar{P}$ คือค่าความดันเฉลี่ยบนพื้นที่

แรงดันที่กดก้นภาชนะ = น้ำหนักของของเหลวส่วนที่อยู่ในแนวตั้งจากกับพื้นที่นั้น นั่นคือ $F = W = mg$

รูปที่ 10 แรงดันที่ก้นภาชนะ

ที่มาของรูปที่ <http://scisometimesosserious.blogspot.com/2012/12/11.html>

แนวเฉลย

ใบกิจกรรมแก้โจทย์ปัญหาที่ 1

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ พร้อมแสดงวิธีทำ

1. ดาวนิวตรอนเป็นดาวที่มีขนาดเล็ก แต่มีความหนาแน่นมาก ถ้าดาวนิวตรอนมีรัศมี 10 กิโลเมตร แต่มีมวลเท่ากับดวงอาทิตย์ คือ 1.99×10^{30} กิโลกรัม ความหนาแน่นของดาวนิวตรอนเป็นเท่าใด

วิธีทำ

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

$$\text{โจทย์กำหนด } r = 10 \text{ km} \quad m = 1.99 \times 10^{30} \text{ kg}$$

$$\text{โจทย์ถามหา } \rho = ?$$

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

$$\text{สูตร หา } V \text{ ทรงกลมจาก } V = \frac{4\pi r^3}{3}$$

$$\text{สูตรหา } \rho \text{ จาก } \rho = \frac{m}{V}$$

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } r \text{ จะได้ } V &= \frac{4 \times 22 \times (10 \times 10^3)^3}{3 \times 7} \\ &= 4.19 \times 10^{12} \text{ m}^3 \end{aligned}$$

$$\text{แทนค่า } m \text{ จาก } \rho = \frac{m}{V}$$

$$\begin{aligned} \rho &= \frac{1.99 \times 10^{30}}{4.19 \times 10^{12}} \\ &= 4.75 \times 10^{17} \text{ kg/m}^3 \end{aligned}$$

ตอบ ความหนาแน่นของดาวนิวตรอนเป็น 4.75×10^{17} kg/m³

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

$$\begin{aligned} \text{ตรวจคำตอบ } m &= \rho V \\ &= 4.75 \times 10^{17} \times 4.19 \times 10^{12} \\ &= 1.99 \times 10^{30} \text{ kg} \end{aligned}$$

แนวเฉลย

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

2. โต๊ะตัวหนึ่งมวล 30 กิโลกรัม วางตัวอยู่บนพื้น โดยขาโต๊ะทั้งสี่สัมผัสพื้น ขาโต๊ะแต่ละข้างมีพื้นที่หน้าตัด 125 ตารางเซนติเมตร จงหาความดันที่ขาโต๊ะแต่ละข้าง ($g = 10 \text{ m/s}^2$)
วิธีทำ

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

$$\begin{array}{lll} \text{โจทย์กำหนด} & \text{มวล (m)} = 30 \text{ kg} & \text{พื้นที่หน้าตัด (A)} = 4 \times 125 \text{ cm}^2 \\ \text{โจทย์ถาม} & \text{ความดัน (P)} = ? \text{ N/m}^2 & \end{array}$$

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

$$\text{สูตร } P = \frac{F}{A} \quad \text{หา } F \text{ จาก } F = W = mg$$

$$\text{เปลี่ยนหน่วย จะได้ } A = 4 \times 125 \times 10^{-4} \text{ m}^2$$

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

$$\begin{array}{lll} \text{หา } F \text{ จาก } F & = & mg \\ & = & 30 \times 10 \\ & = & 300 \text{ N} \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} \text{หา } P \text{ จาก } P & = & \frac{F}{A} \\ & = & \frac{300}{4 \times 125 \times 10^{-4}} \\ & = & 6 \times 10^3 \text{ N/m}^2 \end{array}$$

ตอบ ความดันที่ขาโต๊ะแต่ละข้าง 6,000 นิวตันต่อตารางเมตร

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

$$\text{จาก } P = \frac{F}{A} \text{ และ } F = W = mg \quad \text{จะได้ว่า } m = \frac{PA}{g}$$

$$\begin{array}{lll} \text{แทนค่า } m & = & \frac{6 \times 10^3 \times 4 \times 125 \times 10^{-4}}{10} \\ & = & 30 \text{ kg} \end{array}$$

แนวเฉลย

ชื่อ ..... ขั้น ..... เลขที่ .....

3. ภาชนะดังรูปมีพื้นที่ก้นกว้าง 0.050 ตารางเมตร มีของเหลวบรรจุอยู่สูง 10 เซนติเมตร ถ้าของเหลวมีปริมาตร 0.0060 ลูกบาศก์เมตร และมีความดันที่ข่องเหลวกระทำต่อกันกว้างหนาเป็น 1,080 นิวตันต่อตารางเมตร ของเหลว มี มวลเท่าไร ($g = 10 \text{ m/s}^2$)

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

$$\begin{array}{lll} \text{โจทย์กำหนด} & \text{ความดัน (P)} = 1,080 \text{ N/m}^2 & \text{พื้นที่หน้าตัด (A)} = 0.050 \text{ m}^2 \\ \text{โจทย์ถามหา} & \text{มวล (m)} = ? \text{ kg} \end{array}$$

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา

$$\begin{array}{lll} \text{สูตร} & P = \frac{F}{A} & \text{จาก } F = W = mg \\ \text{จะได้ว่า} & m = \frac{PA}{g} & \end{array}$$

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน

$$\begin{aligned} \text{หา } m \text{ จาก } m &= \frac{PA}{g} \\ &= \frac{1,080 \times 0.05}{10} \\ &= 5.4 \text{ kg} \end{aligned}$$

ตอบ ของเหลว มี มวลเท่า 5.4 กิโลกรัม

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ

$$\begin{array}{llll} \text{จาก } P = \frac{F}{A} \text{ และ } F = W = mg & & \text{จะได้ว่า } P = \frac{mg}{A} \\ \text{แทนค่า } P & = & \frac{5.4 \times 10}{0.05} \\ & = & 1,080 \text{ kg} \end{array}$$

แนวเฉลย

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง ความหนาแน่นและความดัน

ข้อ	เฉลย
1	ข
2	ข
3	ง
4	ค
5	ค
6	ก
7	ง
8	ข
9	ก
10	ข

แนวเฉลย

ใบกิจกรรมนอกเวลาที่ 1

คำชี้แจง 1. จงบันทึกความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกการเรียนรู้หลังเรียน (learning logs)

แบบบันทึกการเรียนรู้หลังเรียน (learning logs)

เรื่อง .....

ชื่อ..... นามสกุล .....

เลขที่ ..... ระดับชั้น .....

โรงเรียน.....

1. นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง

.....
.....
.....
.....

2. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเรียนเรื่องนี้

.....
.....
.....
.....

4. นักเรียนยังมีความสงสัยในเรื่องใดอีกบ้าง (เขียนเป็นข้อ ๆ)

.....
.....
.....
.....

.....(เฉลยตามคำตอบของนักเรียน และอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน).....

แนวเฉลย

คำชี้แจง 2. จงสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนเป็นในหัวข้อต่อไปนี้เป็นผังมโนทัศน์

ความหนาแน่นและความดัน

.....(เฉลยตามคำตอบของนักเรียน และอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน).....

แนวเฉลย

คำชี้แจง 3. จงตอบคำถามหรือแสดงวิธีทำ โจทย์ปัญหาต่อไปนี้

1) ภาชนะอันหนึ่งมีลักษณะเป็นท่อเล็กมีพื้นที่หน้าตัด 1 ตร.ซม. และมีความสูง 99 เซนติเมตร จงหา น้ำหนักของน้ำที่บรรจุอยู่เต็มภาชนะ

วิธีทำ

$$\text{จาก } m = \rho V$$

$$w = mg$$

$$V = Al$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } w &= \rho Alg \\ &= 10^3 \times 10^{-4} \times 0.99 \times 10 \\ &= 0.99 \text{ N} \end{aligned}$$

2) ภาชนะอันหนึ่งมีลักษณะท่อใหญ่มีพื้นที่หน้าตัด 100 ตร.ซม. มีความสูง 1 เซนติเมตร จงหา แรงดันที่น้ำกระทำต่อ ก้นของภาชนะ

วิธีทำ

$$\text{จาก } m = \rho V$$

$$F = w = mg$$

$$V = Al$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } F &= \rho Alg \\ &= 10^3 \times 100 \times 10^{-4} \times 0.01 \times 10 \\ &= 1 \text{ N} \end{aligned}$$

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม พิสิกส์ เล่ม 5 ชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 4-6. กรุงเทพมหานคร : สกสค. ลาดพร้าว

ช่วง หมทิตชงค์และคณะ (2537). ตะลุยโจทย์ข้อสอบ พิสิกส์ ม.5 เล่มรวมทอม 1-2.
นนทบุรี : สำนักพิมพ์ไฮเอ็ดพับลิชซิ่ง จำกัด.

ทวี สุนทรัตน์และสามารถ พงศ์ไพบูลย์. (ม.ป.ป.). กุญแจ พิสิกส์ ม.5. กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์ไฮเอ็ดพับลิชซิ่ง จำกัด.

นพดล ทองอยู่สุข. (2552). New สรุปเข้มพิสิกส์พื้นฐานและเพิ่มเติม ม.5.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แม็ค.

นิรันดร์ สุวรรณ. (2553). คู่มือเรียนรายวิชาเพิ่มเติม พิสิกส์ เล่ม 5 ชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 4-6. กรุงเทพมหานคร : พ.ศ.พัฒนา จำกัด

มรกต พุทธกาล. (2555). หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม พิสิกส์ เล่ม 5 ชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 4-6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แม็ค.

Keith Johnson . (2551). พิสิกส์ หลักสูตรแห่งชาติระดับมัธยมศึกษา (GCSE) ของ
ประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : นามีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

<http://phchitchai.wbvschool.net/en/archives/category>

<http://www.pec9.com/new/pdf/164.pdf>

<http://thanakit553.wordpress.com/>

http://www.neutron.rmutphysics.com/news/index.php?option=com_content&task=view&id=2160&Itemid=5&limit=1&limitstart=24

<http://kroosunanya.wordpress.com/2011/07/10>

ที่มาภาพหน้าปก พื้นหลัง

<http://www.differencebetween.info/difference-between-density-and-weight>

<http://www.aapt.org/programs/contests/winnersfull.cfm?id=3093&theyear=2012>

http://ratemydesktop.org/pm/QRZS/Fluid_Desktop.html

<http://www.wallpaper2020.com/design-vector-high-quality-wide-hd-wallpaper/>